

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **L. U.,** zast. JUDr. Jiřím Jančou, advokátem, se sídlem Jeřábkova 5, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2009, č. j. 10 Ca 385/2007 - 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 1. 11. 2007, č. 1028/2007, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 19. 3. 2007, č. j. OSZ-63249-9/VD-Ku-2007 a toto rozhodnutí potvrzeno. V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno, že služební funkcionář postupoval v souladu s dikcí § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „služební zákon"), když k uvedenému datu rozhodl o tom, že nárok na příspěvek za službu nevznikl, protože ke dni následujícímu po skončení služebního poměru byl odvolateli na jeho žádost ze dne 27. 11. 2003 přiznán od 1. 1. 2004 starobní důchod pravomocným rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 2. 2. 2004, č. j. OSZ-63249/VD-Ha-2004. Tím byla provedena volba mezi příspěvkem a důchodem, jak to předpokládá § 118 odst. 2 služebního zákona, a napadené rozhodnutí je tak v souladu s § 116 odst. 4 téhož zákona.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž uvedl, že v listopadu 2003 byl postaven do situace, že jeho služební poměr u Policie České republiky s ohledem na splnění podmínek odchodu do důchodu dne 1. 1. 2004 skončí uvolněním ze služebního poměru, a byl vyzván, aby se dostavil na Správu jihomoravského kraje Policie České republiky, kde s ním administrativní pracovnice sepsala žádost o přiznání starobního důchodu, kterou také následně podepsal, aniž byl informován o možnosti volby mezi starobním důchodem a příspěvkem za službu, natož aby by mu byla dána možnost takové volby. Namítal, že žádost o starobní důchod podepsal fakticky v omylu vyvolaném žalovaným, který na přelomu let 2003 až 2004 zastával názor, že od okamžiku vzniku nároku na starobní důchod není přiznání příspěvku za službu možné, a tudíž ani osobám splňujícím nárok na přiznání starobního důchodu nedával možnost volby mezi starobním důchodem a příspěvkem za službu.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 10. 2009, č. j. 10 Ca 385/2007 – 38, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění uvedl, že podle závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 – 115, na nějž se žalobce odvolával, nárok na příspěvek za službu zaniká pouze v tom případě, že policista při souběhu nároků na starobní důchod a na příspěvek za službu zvolil podle § 118 odst. 2 služebního zákona pobírání důchodu, uplatnil žádost o tuto dávku a vznik nároku na důchod byl deklarován správním rozhodnutím. Poukázal na skutečnost, že v projednávané věci podal žalobce po podání žádosti o uvolnění ze služebního poměru v roce 2003 žádost o přiznání starobního důchodu a ten mu byl pravomocně přiznán. K námitce, že mu nebyla dána možnost volby, respektive že nebyl informován o možnosti volby mezi oběma nároky, soud uvedl, že zákon dává možnost mezi oběma nároky přímo tomu, kdo je oprávněn takovou volbu provést, přičemž zákon pro platnost takové volby neukládá žádnou poučovací povinnost služebnímu orgánu či jinou podmínku, jež by působila nějaký právní následek. Poukázal na to, že při uplatňování práv a zájmů adresáta práva platí obecná zásada, že každý má znát a hájit svá práva a že neznalost zákona neomlouvá; četné výjimky z tohoto pravidla jsou pak zákonem výslovně upraveny tam, kde je to třeba například k ochraně určitých práv nebo tam, kde by mohlo při takové neznalosti zákona dojít k něčí neopodstatněné újmě. Pro daný případ však takové pravidlo neplatilo, neboť se jednalo o aplikaci právního předpisu, jehož znění bylo veřejně dostupné, a tak jako u jiných existujících nároků policistů či vůbec zaměstnanců je na každém policistovi, aby si ohledně svých zákonných nároků sám zjistil potřebné informace, které se těchto nároků a jejich uplatňování týkají. Proto nelze podle názoru soudu vejít na stěžejní námitku žalobce, že by tím, že je služební orgán při sepisování žádosti o starobní důchod výslovně nepoučil o možnosti zažádat alternativně o příspěvek za službu, porušil zákon nebo by tím dokonce bylo možno dovozovat neplatnost rozhodnutí o přiznání důchodu nebo vzniku nároku na služební příspěvek. Poukázal na dikci zákona, z níž jasně plyne, že volbu je možné provést pouze při souběhu uvedených nároků, nikoliv tedy až poté co bylo o přiznání starobního důchodu již pravomocně rozhodnuto, přičemž z uvedeného nelze ani dovozovat závěr, že by snad žalobce žádost o přiznání starobního důchodu činil nesvobodně či pod nátlakem, a tak by se mohlo jednat o neplatný právní úkon. Nepovažoval námitku žalobce, že mělo být rozhodnuto o tom, že nárok na příspěvek za službu nevznikl, neboť ke dni následujícímu po skončení služebního poměru byl žalobci na jeho žádost od 1. 1. 2004 přiznán starobní důchod, za důvodnou, protože o přiznání nároku lze rozhodovat

pouze na žádost, ani z dikce zákona neplyne, že by měla být vydána dvě rozhodnutí týkající se obou nároků. Žalobu proto podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel") kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., v níž uvedl, že mu bylo v listopadu 2003 ústně sděleno, že jeho služební poměr s ohledem na splnění podmínek odchodu do důchodu dnem 1. 1. 2004 skončí, a byl vyzván, aby se dostavil na Správu Jihomoravského kraje Policie České republiky, kde s ním byla sepsána žádost o starobní důchod. Poukázal na skutečnost, že mu takto nebyla dána žádná možnost volby, když již do Brna jel s tím, že s ním bude sepisována pouze žádost o starobní důchod a stejně jako dalším mu bylo sděleno, že na příspěvek za službu nemá nárok a že mu může být přiznán toliko starobní důchod. Uvedl, že v prvé řadě se nejedná toliko o okolnost, že žalovaný nepoučil žalobce při sepisování žádosti o starobní důchod výslovně o možnosti zažádat alternativně o příspěvek za službu, jak to Městský soud v Praze zúžil, ale především o to, že žalovaný u policistů vůbec nepřipouštěl alternativní nárok na příspěvek za službu a zásadně odmítal poskytnutí příspěvku za službu, pokud takový nárok byl v souběhu s nárokem na starobní důchod. Poukázal na právní výklad § 118 odst. 2 služebního zákona učiněný rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 – 115, který měl být aplikován nikoli až od 17. 8. 2006, jak to žalovaný nyní interpretuje, ale od počátku účinnosti předmětného ustanovení služebního zákona. Nutně tak podle jeho názoru musí vyznívat nepřiléhavě závěr Městského soudu, že mělo jít „*o aplikaci právního předpisu, jehož znění je (bylo) veřejně dostupné a je na každém policistovi (zaměstnanci), aby si ohledně svých zákonných nároků sám zjistil potřebné informace, které se těchto nároků a jejich uplatňování týkají*", když žalovaný § 118 odst. 2 služebního zákona vykládal a uplatňoval až do léta roku 2006 nezákonným způsobem. Podotkl, že jak pak mohl policista zjistit správnou aplikaci a potřebné informace k aplikaci tohoto ustanovení, když i M. J., jakožto dlouholetý předseda Nezávislého odborového svazu Policie České republiky, v článku *Dosáhnou policisté stejného zabezpečení jako vojáci?* uveřejněného v novinách Naše Policie, ročník 10, číslo únor – březen 2003, str. 5 – 6, výslovně k úpravě ve služebním zákoně uvedl: „*Příspěvek nenáleží po splnění podmínek nároku na starobní důchod*". Dále uvedl, že Městský soud v Praze ani nevzal v úvahu, respektive nedoplnil dokazování podle § 77 odst. 2 s. ř. s. o důkazy předložené s podáním ze dne 16. 3. 2009, tj. o prohlášení JUDr. V. N. a V. Ch. ze dne 10. 3. 2009, kteří rovněž prokazují, že jim na dotaz bylo sděleno, že na přiznání příspěvku za službu nemají nárok a může s nimi být sepsána toliko žádost o starobní důchod. Především poukázal na to, že Městský soud v Praze pominul § 145 odst. 1 služebního zákona, kterým je ve služebním zákoně vymezena neplatnost právního úkonu. Konstatoval, že pokud žalovaný na přelomu let 2003 a 2004 zastával striktní stanovisko, že žadateli příspěvek za službu po splnění podmínek nároku na starobní důchod nenáleží, tudíž nedal žadateli možnost volby mezi těmito nároky, nemohl si žadatel svobodně „zvolit" nárok na starobní důchod, a proto žádost o přiznání starobního důchodu, která byla připravena Správou Jihomoravského kraje Policie České republiky a stěžovatelem jen podepsána, se fakticky příčí § 118 odst. 1 služebního zákona, takže se vzhledem k okolnostem tohoto úkonu jednalo od počátku o neplatný právní úkon. Závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podle jeho názoru stěžovatel důvody uvedenými v kasační stížnosti neprokázal nezákonnost, jež by spočívala v nesprávném právním posouzení otázky soudem prvého stupně, ani tvrzené zákonem specifikované vady řízení. Konstatoval, že z věcného hlediska ani neuvedl skutečnosti či okolnosti, které by správními orgány nebo soudem nebyly v předchozím řízení posuzovány. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody obsaženými v kasační stížnosti. Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podává z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu soudního a správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 27. 11. 2003 podal Žádost o důchod příslušníků Policie České republiky, ostatních ozbrojených bezpečnostních sborů a bezpečnostních služeb a příslušníků Hasičského záchranného sboru č. j. PJM-13-4/FPO-12-2004, jíž žádal o přiznání starobního důchodu od 1. 1. 2004. Rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 2. 2. 2004, č. j. OSZ-63249/VD-Ha-2004, mu byl starobní důchod od 1. 1. 2004 přiznán. Dne 27. 10. 2006 zaslal stěžovatel žalovanému žádost o výpočet příspěvku za službu ze dne 26. 10. 2006, v níž uvedl, že mu volba mezi starobním důchodem a příspěvkem za službu byla upřena, a proto žádá o výpočet příspěvku za službu a v případě, že by jeho výše byla pro něho výhodnější než výše starobního důchodu, který pobíral, také o jeho výplatu od 1. 1. 2004. Dne 15. 12. 2006 podal stěžovatel Žádost o příspěvek za službu č. j. PJM-13-209/FPO-12-2006, jíž žádal o přiznání tohoto příspěvku od 1. 1. 2004. Rozhodnutím ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 19. 3. 2007, č. j. OSZ-63249-9/VD-Ku-2007, mu nebyl příspěvek za službu od 1. 1. 2004 přiznán, protože, jak bylo uvedeno v odůvodnění, stěžovatel si zvolil nárok na starobní důchod žádostí ze dne 27. 11. 2003 ve smyslu § 118 odst. 2 služebního zákona a příspěvek za službu mu nenáleží. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel dne 11. 4. 2007 odvolání, které bylo rozhodnutím ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 1. 11. 2007, č. 1028/2007, zamítnuto a rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva

vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 19. 3. 2007, č. j. OSZ-63249-9/VD-Ku-2007, potvrzeno. Nato podal správní žalobu k Městskému soudu v Praze.

Nejvyšší správní soud nejprve poukazuje na dosavadní judikaturu správních soudů, která je spojena s řešením vztahu mezi příspěvkem za službu a nárokem na starobní důchod. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 – 115, na nějž odkazoval jak stěžovatel, tak také žalovaný v napadeném rozhodnutí, „*nárok na příspěvek za službu podle § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb., zaniká pouze v tom případě, že policista při souběhu nároků na starobní důchod a na příspěvek za službu zvolí podle § 118 odst. 2 téhož zákona pobírání důchodu, uplatní žádost o tuto dávku a vznik nároku byl deklarován správním rozhodnutím.*“ Tento právní názor potvrdily nebo na něj odkázaly rozsudky zdejšího soudu ze dne 7. 3. 2007, č. j. 2 As 65/2006 - 72, ze dne 14. 3. 2007, č. j. 2 As 68/2006 - 60, a ze dne 27. 4. 2007, č. j. 5 As 71/2006 - 86, nebo rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 14. 3. 2006, č. j. 63 Cad 30/2005 – 18, publikovaný pod č. 895/2006 Sb. NSS.

Podle posledně citovaného rozsudku „*právo provést volbu mezi nárokem na příspěvek za službu a nárokem na starobní důchod dle § 118 odst. 2 zákona ČNR 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie české republiky, nemůže být úspěšně uplatněno v řízení o nároku na starobní důchod vedeném dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve kterém takové právo volby není upraveno*“. V tomto případě byla situace taková, že žalobce již pobíral příspěvek za službu, přičemž poté, co mu žalovaný oznámil, že mu nárok na tuto dávku zanikne, podal žádost o starobní důchod, který mu byl rozhodnutím přiznán. Možnosti volby mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem se dovolával až v odvolání proti rozhodnutí o přiznání starobního důchodu.

V rozsudku 4 Ads 121/2008 – 60, ze dne 20. 2. 2009, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*pro posouzení věci je nerozhodné, že v žalobou napadeném rozhodnutí žalovaného chyběla informace pro stěžovatele o možnosti volby mezi příspěvkem za službu nebo důchodem, která je zakotvena v ustanovení § 118 odst. 2 služebního zákona při souběhu nároku na příspěvek za službu a na starobní, plný invalidní nebo částečný invalidní důchod. Z žádného právního předpisu (ať již zák. č. 582/1991 Sb., z tehdy platného správního řádu) totiž nevyplývá povinnost žalovaného takovou informaci poskytnout, i když lze připustit, že postup správního orgánu a absence vyčerpávajícího poučení nebyla příliš korektní. Nicméně stěžovatel o tom, že mu byl starobní důchod přiznán ve výši výrazně nižší než byl pobíraný příspěvek za službu, přinejmenším věděl již od doby, kdy začal důchod pobírat, tj. od března 2004, avšak možnosti podání opravného prostředku proti němu rovněž nevyužil*“.

V nyní projednávané věci nejsou pochybnosti o tom, že stěžovatel žádostí ze dne 27. 11. 2003 uplatnil nárok na starobní důchod od 1. 1. 2004, a že rozhodnutím ze dne 2. 2. 2004 mu byl starobní důchod od 1. 1. 2004 přiznán. Pokud se tedy aplikuje na nyní posuzovaný případ právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 14/2006 – 115 ze dne 17. 8. 2006, pak je patrné, že tím, že stěžovatel požádal o starobní důchod a vznik nároku byl rozhodnutím ze dne 2. 2. 2004 deklarován, vyloučil možnost souběhu nároku na starobní důchod a na příspěvek za službu a nárok na příspěvek za službu zanikl. Rozhodující senát se nehodlal odchýlit od dosavadní judikatury, a její aplikace musí nutně vést k závěru, že stěžovatel tím, že podal žádost o starobní důchod a

tento mu byl přiznán, fakticky provedl volbu mezi příspěvkem za službu a mezi starobním důchodem, a to tak, že si vybral starobní důchod.

Se stěžovatelem lze souhlasit v tom, že žalovaný na přelomu let 2003 a 2004 zastával striktní stanovisko, že žadateli po splnění podmínek nároku na starobní důchod příspěvek za službu nenáleží a z tohoto důvodu žadatele o možnosti volby mezi dávkami výše uvedenými neinformoval. Nelze však již souhlasit s názorem, že si stěžovatel svobodně nezvolil nárok na starobní důchod a že vzhledem k okolnostem tohoto úkonu je žádost o starobní důchod neplatným právním úkonem.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 8. 2007, č. j. 2 As 88/2006 – 56, vyslovil, že *„Požadavek, aby právní úkon, má-li mít právní účinky, byl učiněn svobodně, je obecné pravidlo soukromého práva platné zásadně i v právu veřejném.“* V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud uznal zásadu soukromého práva, že právní úkon osoby způsobí právní následek s tímto úkonem spojený pouze za předpokladu, že není stižen neplatností, platnou zásadně i v právu veřejném. Podobný institut neplatnosti právního úkonu policisty je upraven v § 145 služebního zákona, jehož se stěžovatel dovolával a který obsahově odpovídá § 242 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce (dále jen „zákoník práce z roku 1965“) a je též podobný úpravě v současném zákonu č. 262/2006 Sb., zákoník práce (viz jeho § 18 a násl.), která zásadně vychází z úpravy v občanském právu, či úpravě v obecné normě občanského práva, zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku. Všem zmíněným zákonům je společné, že úkon osoby je neplatný, nebyl-li učiněn mimo jiné svobodně či se příčí (odporuje) zákonu. Jakkoli právní úprava vztahující se na řízení ve věcech starobního důchodu, tj. zákon o důchodovém pojištění, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), jejž nahradil zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, podobné výslovné vyjádření požadavku, aby úkon, má-li mít právní účinky, byl učiněn svobodně a neodporoval zákonu, nemá, nutno mít uvedený požadavek za obecné pravidlo soukromého práva platné zásadně i v právu veřejném (není-li veřejnoprávní úpravou explicitně či implicitně vyloučeno, přičemž taková výluka by se musela opírat o ústavně konformní důvody, zejména sloužit ochraně jiné ve srovnání se svobodou jednotlivce obdobně důležité ústavní hodnoty a respektovat princip proporcionality). Uvedený výklad je ostatně reflexí čl. 1 věty první Listiny základních práv a svobod, jednoho z klíčových podle níž *lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech*.

Stěžovatel především tvrdí, že žádost o starobní důchod nepodal svobodně, neboť mu žalovaný sdělil, že po uvolnění ze služebního poměru má nárok pouze na starobní důchod, přičemž nebyl nikterak poučen o tom, respektive mu bylo zatajeno, že má možnost volby mezi nárokem na příspěvek za službu a starobním důchodem. Stěžovatel tedy považoval za stěžejní posoudit, zdali jeho žádost o starobní důchod není neplatná ze dvou důvodů, a to (1) proto, že nebyla učiněna svobodně, tj. absentovala náležitá vůle, a (2) proto, že odporuje zákonu (výslovně označil § 118 odst. 1 služebního zákona).

Podle teorie soukromého práva se za úkon učiněný svobodně nepovažuje, a) byl-li tento úkon učiněn v důsledku přímého fyzického donucení – *vis absoluta* (není přitom rozhodné, od koho fyzické donucení pochází), nebo b) byl-li právní úkon učiněn v

důsledku psychického donucení (nátlaku), zejména bezprávné výhrůžky – *vis compulsiva* (rozhodující je přitom působení bezprávné výhrůžky v době učinění právního úkonu), když výhrůžka znamená, že jednající je v důsledku jejího druhu a intenzity přinucen za daných okolností konkrétního případu ke svému projevu vůle vzbuzením důvodné bázně (strachu). Od bezprávné výhrůžky je však třeba odlišovat tíseň. Ani při tísni nejedná sice osoba svobodně, avšak její jednání není ovlivněno ani fyzickým donucením, ani bezprávnou výhrůžkou. Proto jednání v tísni není podrobeno absolutní neplatnosti [je-li právní úkon neplatný, protože není učiněn svobodně, tj. jednáním sub a) a b), je stižen absolutní neplatností; viz. Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s. 313 – 450, nebo například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2001, sp. zn. 22 Cdo 752/99, publikovaném v časopise Právní rozhledy č. 4/2001]. Aplikuje-li Nejvyšší správní soud shora popsané podmínky na žádost stěžovatele o starobní důchod, je nepochybné, že jeho žádost o starobní důchod nebyla podána ani v důsledku přímého fyzického ani psychického donucení, což ostatně stěžovatel ani netvrdil, a nelze ji proto považovat za neplatnou. Není-li žádost o starobní důchod neplatná, nelze v žádném případě hovořit ani o tom, že by za stejných podmínek svobody vůle bylo možno volbu mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem považovat za neplatnou.

Nelze souhlasit se stěžovatelem ani v tom, že by žádost o starobní důchod a v důsledku toho také volba mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem odporovala zákonu. Aby uvedená žádost o starobní důchod odporovala zákonu, musela by být učiněna tehdy, pokud by byla zákonem výslovně zakázána, nebo jinými slovy tehdy, pokud by se ocitla v rozporu se zákonným zákazem (právní úkon *contra legem*, popřípadě s imperativním příkazem, který není sice zákonem výslovně formulován, ale ze zákona vyplývá). Přitom by nemuselo jít o rozpor pouze se služebním zákonem či zákonem o důchodovém pojištění, nýbrž i s jinými zákony, kterým by obsah žádosti o starobní důchod a volby mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem odporoval. Avšak taková situace v projednávaném případě nenastala, neboť volbu mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem, kterou stěžovatel učinil žádostí o starobní důchod, služební zákon v § 118 odst. 2 výslovně umožňoval, a v případě žádosti o starobní důchod jsou splněny podmínky § 81 a násl. zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Nejvyšší správní soud přitom nezjistil, že by stěžovatelem učiněná volba ve smyslu § 118 odst. 2 služebního zákona odporovala jakémukoli jinému ustanovení služebního zákona, a ani nezjistil, že by byla v rozporu s jiným (jinými) zákonem (zákony); totéž platí i pro žádost o starobní důchod. Nejvyšší správní soud nesdílí ani názor stěžovatele, že jeho žádost o starobní důchod se fakticky příčí § 118 odst. 1 služebního zákona. Toto ustanovení totiž řeší souběh nároků na příspěvek za službu a příspěvku za službu podle jiných zákonů (přímý odkaz na § 33 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků) a nemá žádný vztah k žádosti o starobní důchod a k volbě mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem. Nejvyšší správní soud proto námitkám o neplatnosti žádosti o starobní důchod a volby mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem stěžovatele nepřisvědčil.

Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem Městského soudu v Praze, že na daný případ lze aplikovat obecné zásady *vigilantibus iura scripta sunt* (jen bdělým náležejí práva) a *ignorantia legis non excusat* (neznalost zákona neomlouvá, presumpce znalosti zákona;

podmínkou jejího uplatnění je náležitá publikace zákona) platné již z dob římského práva. Ustanovení § 118 odst. 2 služebního zákona bylo v době, kdy stěžovatel podával žádost o starobní důchod, platné a účinné a umožňovalo při splnění zákonných podmínek volbu mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem. Přesto, byť žalovaným o této možnosti výslovně nepoučen, podal stěžovatel žádost o starobní důchod, aniž by měl vědomost o nároku vyplývajícím mu z § 118 odst. 2 služebního zákona, o němž však vědět měl a mohl. Nelze proto za této situace považovat jeho jednání za souladné ze shora citovanými zásadami, a tudíž ani nelze vyslovit, že by nevědomost o nárocích při ukončení služebního poměru bylo lze považovat za skutečnost, která by z jím podané žádosti o starobní důchod činila úkon učiněný nikoli svobodně, nebo za úkon, jenž by odporoval zákonu.

Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnou též námitku, že Městský soud v Praze nedoplnil dokazování podle § 77 odst. 2 s. ř. s. o důkazy předložené s podáním ze dne 16. 3. 2009, tj. o prohlášení JUDr. V. N. a V. Ch. ze dne 10. 3. 2009, kteří stejně jako stěžovatel tvrdí, že jim na dotaz bylo sděleno, že na přiznání příspěvku za službu nemají nárok a může s nimi být sepsána toliko žádost o starobní důchod. Nejvyšší správní soud podotýká, že předložená prohlášení na skutkovém stavu, jenž byl v průběhu správního řízení zjištěn, ničeho nemění, jen podporují tvrzení stěžovatele o tom, že také JUDr. V. N. a V. Ch. nebyli informováni o volbě mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem. Je vhodné poznamenat, že tato prohlášení jsou se zřetelem k věci zcela nerozhodné. Městský soud v Praze, který tak vycházel v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, nepochybil, pokud nenařídil jednání (s čímž stěžovatel vyjádřil souhlas), neboť vzhledem ke zjištěnému skutkovému stavu správním orgánem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nebylo třeba provádět dokazování, a to zejména k tvrzení, že žalovaný v předmětném období neumožňoval volbu mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem. Námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku Městského soudu v Praze pro nedostatek skutkových důvodu, byť důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. stěžovatel v kasační stížnosti výslovně neoznačil, přestože svým obsahem k tomuto uvedená námitka směřovala, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že v rozhodnutí Městského soudu v Praze nezjistil namítaná pochybení, kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady mu vzniklé ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatel s podanou kasační stížností úspěch neměl.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. srpna 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu